

ОСОБЛИВОСТІ НЕПРАВОМІРНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Розвиток соціальних мереж значною мірою збільшує кількість можливих способів використання торговельної марки в підприємницькій діяльності для отримання прибутку. До таких способів можна віднести створення та розповсюдження контенту, який містить у собі торговельну марку, з метою рекламування та подальшого продажу товару. Однак, такий розвиток, у свою чергу, сприяє й збільшенню кількості випадків неправомірного використання торговельної марки в соціальних мережах, що має негативний ефект як для бізнесу, так й для економіки країни в цілому, адже неправомірне використання зменшує кількість одержаного прибутку власником або належним користувачем такого об'єкта права інтелектуальної власності, що у свою чергу зменшує кількість надходжень до державного бюджету через систему оподаткування доходів.

Для більш повного розуміння предмета дослідження, вважаємо за необхідне розглянути неправомірне використання торговельної марки у соціальній мережі Facebook. Так, у зазначеній соціальній мережі таке використання може розглядатися у вигляді текстових позначень та графічних зображень. Зокрема, текстове позначення може застосовуватись у назвах облікових записів (окремих сторінок або спільнот) чи у описі цих записів, а також у публікаціях, які користувачі можуть вільно створювати. У свою чергу, графічні зображення застосовуються у контенті, який створюється власником такої сторінки у вигляді зображень або відеоматеріалів, які містять у собі торговельну марку. Прикладом такого неправомірного використання може слугувати створення рекламного облікового запису у якому містяться текстові та графічні позначення торговельної марки, спосіб використання яких не регулюються ліцензійним договором, або не передбачені частиною шостою статті 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» [1].

Крім того, заслуговує уваги той факт, що Умовами надання послуг компанії Meta передбачено, що користувач володіє правами на

інтелектуальну власність (авторськими правами або торговельними марками) на будь-який контент який створює та яким ділиться. Однак для надання послуг компанії необхідно, щоб користувач дав деякі юридичні дозволи (відомі як «ліцензія») на використання цього контенту. Зокрема, коли користувач поширює, публікує або завантажує контент, що є об'єктом прав на інтелектуальну власність, він надає компанії невиключну, безоплатну глобальну ліцензію з правом передавання й субліцензування на розміщення, використання, розповсюдження, змінення, виконання, копіювання, публічне виконання або показ, переклад користувацького контенту та створення похідних творів на його основі [2].

Проаналізувавши вищевикладені норми Умов користування виникає питання правомірності такого використання в соціальній мережі, адже користувач Facebook може використовувати торговельну марку у своєму обліковому записі на підставі договору або неправомірно використовувати її за відсутності ліцензійного договору та у спосіб не передбачений частиною шостою статті 16 Закону України «Про захист прав на знаки для товарів та послуг» [1]. У випадку якщо торговельна марка використовувалась користувачем за ліцензійним договором, правомірність такого використання буде залежати від наявності у такому договорі положень щодо субліцензування та від згоди власника свідоцтва на торговельну марку на таке субліцензування. Інакше кажучи якщо у ліцензійному договорі не містяться положення щодо субліцензування та/або якщо правовласник не дає згоди на видачу такої ліцензії, то таке використання торговельної марки компанією Meta буде вважатися неправомірне. У випадку використання торговельної марки на підставі статті 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» видача ліцензії, передбаченої Умовами користування не є правомірним, адже у такого користувача соціальної мережі відсутні будь які права на таку торговельну марку. Також слід зазначити, що оскільки компанія Meta є власником не тільки соціальної мережі Facebook, а й Instagram, то зазначені проблемні питання використання торговельної марки є притаманними й для Instagram. Для вирішення зазначеної проблеми, на нашу думку, необхідно компанії Meta внести зміни до Умов користування Facebook та Instagram у відповідності до чинного законодавства України та посилити механізм розпізнавання та аналізу контенту, який викладають та поширюють користувачі цієї соціальної мережі.

Крім того, в умовах воєнного стану до зазначених вище проблемних питань використання торговельної марки в соціальних мережах додаються специфічні проблемні питання, що спричинені повномасштабною військовою агресією Російської Федерації проти України. До них можна віднести викрадення окупаційними військами на тимчасово окупованих територіях рекламних сторінок та маркованого товару з метою подальшої реклами та продажу такого товару. Така ситуація можлива якщо власник торговельної марки та складські приміщення, на яких міститься маркований товар опинились під окупацією. Ще одним негативним чинником, який сприяє неправомірному використанню торговельної марки в соціальних мережах є відчуття колабораціоністами на тимчасово окупованих територіях певного відчуття «безкарності». Таке відчуття може проявлятися як відчуття, того що особа може неправомірно використовувати торговельну марку в соціальних мережах і не буде нести ніякої відповідальності, у тому числі не буде відшкодовувати завдану майнову та немайнову шкоду.

Для вирішення зазначених проблем воєнного характеру необхідно, на нашу думку, звільнення Збройними Силами України тимчасово окупованих територій та притягнення винних осіб, у тому числі колабораціоністів, до відповідальності відповідно до чинного законодавства України.

Підводячи підсумки дослідження, наголошуємо, що на сьогодні існує велика кількість проблемних питань у сфері протидії неправомірного використання торговельної марки в соціальних мережах, для вирішення яких необхідно внесення змін до нормативно-правових актів та звільнення тимчасово окупованих територій України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України № 3689-ХІІ від 15.12.1993. *Відомості Верховної Ради України*. 1994 р. № 7. Ст. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
2. Умови надання послуг URL: <https://uk-ua.facebook.com/legal/terms>